

Wykorzystanie efektów tekstowych

Materiał zawiera informacje i przykłady zastosowania indeksów: górnego oraz dolnego, operacji zmiany wielkości liter na wersaliki i kapitaliki.

Materiał zawiera zrzuty ekranu oraz ćwiczenia.

Wykorzystanie efektów tekstowych

Podczas [formatowania tekstu](#) możesz korzystać z indeksów górnych, indeksów dolnych oraz różnych efektów tekstowych. Do najczęściej wykorzystywanych należą: przekreślenie, wersaliki i kapitaliki. Wszystkie te narzędzia znajdziesz w grupie narzędzi **Czcionka** w Microsoft Word (narzędzie **Znak** lub **Tekst** w edytorze LibreOffice Writer). Otwórz edytor tekstu i sprawdź, gdzie szukać tych narzędzi.

Więcej informacji o edycji tekstu znajdziesz w poniższych materiałach:

- [Słowniczek: Podstawowe pojęcia związane z edycją dokumentów tekstowych](#)
- [Zapisywanie dokumentów tekstowych w różnych formatach](#)
- [Formatowanie tekstu w dokumencie tekstowym](#)
- [Pojęcia spotykane podczas edycji tekstu](#)
- [Modyfikowanie tekstów](#)

Skorzystaj z poniższego notesu do zapisania swoich przemyśleń i uwag.

Notes.

Źródło: GroMar, licencja: CC BY 3.0.

Indeks górny

Indeks górny możesz wykorzystać do zapisu np. godziny, temperatury lub potęgi liczby. Zapoznaj się z poniższymi przykładami:

Godzina: 17⁴⁵

Temperatura: 23⁰C

$$2^2 = 4$$

Przykłady zastosowania indeksu górnego w tekście.

Źródło: Lidia Aparta, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 1

Otwórz nowy dokument w edytorze tekstu i napisz swój rozkład dnia wykorzystując indeks górny do zapisu godzinowego.

Mój rozkład dnia

- 7⁰⁰ - pora wstawać 😊
- 7⁰⁵ - poranna toaleta 🚿
- 7¹⁵ - śniadanie 🍳
- 7⁴⁰ - wyjście do szkoły 🎒
- 8⁰⁰ - rozpoczęcie zajęć lekcyjnych 📖
- 9⁴⁰ - drugie śniadanie 🥗
- 12³⁰ - zakończenie zajęć lekcyjnych 📖
- 12⁴⁵ - powrót do domu 🏠
- 13⁰⁰ - obiad 🍲
- 14⁰⁰ - relaks 🛋️
- 15⁰⁰ - obowiązki domowe np. wyjście z psem 🐕
- 16⁰⁰ - podwieczorek, odrabianie prac domowych 📝
- 18⁰⁰ - relaks 📺
- 19⁰⁰ - kolacja 🍲
- 20⁰⁰ - wieczorna toaleta 🚿
- 21⁰⁰ - pora na sen 🛏️

Przykładowy rozkład dnia.

Źródło: Lidia Aparta, licencja: CC BY 3.0.

Indeks dolny

Czy wiesz, jaki jest symbol chemiczny wody?

Wzór chemiczny wody to H_2O . Domyślasz się już zapewne, w jaki sposób zapisać dwójkę, która występuje w tym symbolu? Właśnie przez wykorzystanie indeksu dolnego.

Ćwiczenie 2

Otwórz nowy dokument w edytorze tekstu i na podstawie poprzedniego ćwiczenia samodzielnie zapisz symbol chemiczny wody, wykorzystując indeks dolny.

Zmiana wielkości liter - wersaliki i kapitaliki

Określenia kapitaliki i wersaliki związane są z wielkością czcionki.

Wersaliki to tekst napisany tylko wielkimi literami, np. SZKOŁA.

Kapitaliki to tekst napisany również wielkimi literami, ale o wysokości i szerokości liter małych.

Polecenie 1

Pobierz poniższy plik i na przykładzie zawartego w nim fragmentu powieści Henryka Sienkiewicza „W pustyni i w puszczy” **sprawdź różnicę pomiędzy tekstem napisanym zwykłą czcionką, kapitalikami i wersalikami.**

Plik tekstowy w formacie DOCX.

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Plik o rozmiarze 12.85 KB w języku polskim

Plik tekstowy w formacie ODT.

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Plik o rozmiarze 5.31 KB w języku polskim

Nadchodził czas spoczynku, ale mała uprosiła sobie jeszcze pół godziny zabawy, by zapoznać się lepiej z nowym przyjacielem. Jakoż poznanie poszło tak łatwo, że pan Tarkowski posadził ją wkrótce po damsku na jego grzbiecie i podtrzymując ją z obawy, by nie spadła, kazał Stasiowi prowadzić psa za obrozę. Ujechała tak kilkanaście kroków, poczem próbował i Staś dosiąść osobliwego wierzchowca, ale ów siadł wówczas na tylnych łapach tak, że Staś znalazł się niespodzianie na piasku koło ogona. Dzieci miały już udać się na spoczynek, gdy zdążyła, na oświeconym przez księżyc rynku ukazały się dwie białe postacie, zdążające ku namiotom. Łagodny dotychczas Saba począł warczeć głucho i groźnie tak, że Chamis na rozkaz pana Rawlisona musiał go znów chwycić za obrozę, a tymczasem dwaj ludzie, przybrani w białe burnusy, stanęli przed namiotami.

Fragment tekstu zapisany zwykłą czcionką.

Źródło: GroMar, licencja: CC BY 3.0.

NADCHODZIŁ CZAS SPOCZYNKU, ALE MAŁA UPROSIŁA SOBIE JESZCZE PÓŁ GODZINY ZABAWY, BY ZAPOZNAĆ SIĘ LEPIEJ Z NOWYM PRZYJACIELEM. JAKOŻ POZNANIE POSZŁO TAK ŁATWO, ŻE PAN TARKOWSKI POSADZIŁ JĄ WKRÓTCE PO DAMSKU NA JEGO GRZBIECIE I PODTRZYMUJĄC JĄ Z OBAWY, BY NIE SPADŁA, KAZAŁ STASIOWI PROWADZIĆ PSA ZA OBROŻĘ. UJECHAŁA TAK KILKANAŚCIE KROKÓW, POCZEM PRÓBOWAŁ I STAŚ DOSIĄĆ OSOBLIWEGO WIERZCHOWCA, ALE ÓW SIADŁ WÓWCZAS NA TYLNYCH ŁAPACH TAK, ŻE STAŚ ZNALAZŁ SIĘ NIESPODZIANIE NA PIASKU KOŁO OGONA. DZIECI MIAŁY JUŻ UDAĆ SIĘ NA SPOCZYNEK, GDY ZDAŁA, NA OŚWIECONYM PRZEZ KSIĘŻYC RYNKU UKAZAŁY SIĘ DWIE BIAŁE POSTACIE, ZDAŻAJĄCE KU NAMIOTOM. ŁAGODNY DOTYCHCZAS SABA POCZAŁ WARCZEĆ GŁUCHO I GROŹNIE TAK, ŻE CHAMIS NA ROZKAZ PANA RAWLISONA MUSIAŁ GO ZNÓW CHWYCIĆ ZA OBROŻĘ, A TYMCZASEM DWAJ LUDZIE, PRZYBRANI W BIAŁE BURNUSY, STANĘLI PRZED NAMIOTAMI.

Fragment tekstu zapisany kapitalikami.

Źródło: GroMar, licencja: CC BY 3.0.

NADCHODZIŁ CZAS SPOCZYNKU, ALE MAŁA UPROSIŁA SOBIE JESZCZE PÓŁ GODZINY ZABAWY, BY ZAPOZNAĆ SIĘ LEPIEJ Z NOWYM PRZYJACIELEM. JAKOŻ POZNANIE POSZŁO TAK ŁATWO, ŻE PAN TARKOWSKI POSADZIŁ JĄ WKRÓTCE PO DAMSKU NA JEGO GRZBIECIE I PODTRZYMUJĄC JĄ Z OBAWY, BY NIE SPADŁA, KAZAŁ STASIOWI PROWADZIĆ PSA ZA OBROŻĘ. UJECHAŁA TAK KILKANAŚCIE KROKÓW, POCZEM PRÓBOWAŁ I STAŚ DOSIĄĆ OSOBLIWEGO WIERZCHOWCA, ALE ÓW SIADŁ WÓWCZAS NA TYLNYCH ŁAPACH TAK, ŻE STAŚ ZNALAZŁ SIĘ NIESPODZIANIE NA PIASKU KOŁO OGONA. DZIECI MIAŁY JUŻ UDAĆ SIĘ NA SPOCZYNEK, GDY ZDAŁA, NA OŚWIECONYM PRZEZ KSIĘŻYC RYNKU UKAZAŁY SIĘ DWIE BIAŁE POSTACIE, ZDAŻAJĄCE KU NAMIOTOM. ŁAGODNY DOTYCHCZAS SABA POCZAŁ WARCZEĆ GŁUCHO I GROŹNIE TAK, ŻE CHAMIS NA ROZKAZ PANA RAWLISONA MUSIAŁ GO ZNÓW CHWYCIĆ ZA OBROŻĘ, A TYMCZASEM DWAJ LUDZIE, PRZYBRANI W BIAŁE BURNUSY, STANĘLI PRZED NAMIOTAMI.

Fragment tekstu zapisany wersalikami.

Źródło: GroMar, licencja: CC BY 3.0.

Wersaliki zastosujesz do tekstu, który wcześniej został napisany małymi literami, a chcesz zamienić ten tekst na wielkie litery, tzw. tekst drukowany. Nie musisz pisać tekstu od nowa.

Wystarczy, że w programie Microsoft Word 2016 lub nowszym do zaznaczonego tekstu użyjesz polecenia **Wszystkie wersaliki**.

Ten sam efekt uzyskasz, stosując polecenie **Zmień wielkość liter** w grupie **Czcionka**.

Odszukaj to polecenie i sprawdź, jak działa. Pojawi się rozwijalna lista opcji. Sprawdź, jakie masz możliwości zmiany wielkości liter.

Do wykonania identycznej akcji w programie LibreOffice Writer 7.0 lub nowszym najpierw zaznacz tekst, który chcesz zamienić. Następnie z menu kontekstowego wybierz **Znak**. W zakładce **Efekty czcionki** zmień wielkość liter na **WIELKIE LITERY**.

Jeżeli jednak od razu chcesz pisać dużymi literami, wygodniej jest zastosować klawisz **CapsLock**.

Kapitaliki możesz stosować w szczególnych przypadkach, kiedy chcesz, by pierwsze litery w zdaniach pisanych drukowanymi literami były wyższe od pozostałych.

Aby zastosować narzędzie kapitalików lub wersalików:

- Zaznacz tekst, który chcesz zmienić.
- W Microsoft Word w grupie **Czcionka** poszukaj odpowiednich narzędzi lub prawym przyciskiem myszy uruchom menu podręczne i wybierz polecenie **Czcionka**. Następnie zaznacz pole wyboru przy odpowiednim narzędziu: **Kapitaliki** lub **Wszystkie wersaliki**. Możesz również skorzystać z polecenia **Zmień wielkość liter**, które znajduje się w grupie **Czcionka**.
- W LibreOffice Writer w menu **Format** wybierz **Znak** i w zakładce **Efekty** wybierz odpowiednią opcję: **Wielkie litery** lub **Kapitaliki**. Możesz uzyskać ten sam efekt poprzez wybranie opcji **Tekst** w menu **Format**.